

Okej?

Lärarmaterial

teckna sex

Materialets syfte

Det här materialet är till för dig som är lärare och vill använda Okej?-filmerna i din undervisning. Det är också till för dig som på något sätt är ledare och vill använda filmerna i grupper med unga. Okej?-filmerna är fem stycken, och alla är mellan 2 till 4 minuter långa. Målgruppen är framförallt elever på högstadiet och gymnasiet, men i det här lärarmaterialet finns också förslag på hur filmerna kan användas i grupper på mellanstadiet.

Förutom filmerna består Okej?-materialet av det här lärarmaterialet. Varje film har ett eget tillhörande kapitel med förslag på diskussionsfrågor och övningar att göra i anslutning till filmen. Om du vill välja att ägna en hel lektion åt en film med tillhörande övningar, eller se flera filmer under samma lektion och göra några kortare övningar eller diskussionsfrågor är helt upp till dig. Det är dock bra om du alltid har tid för diskussion efter varje film. Det kan finnas många tankar och funderingar som är viktiga att fånga upp. Syftet är att ge utrymme för eleverna att reflektera själva och diskutera med varandra. Till varje övning finns tidslängd angivet – men det är enbart cirka-tider, och du kan välja att göra det till en längre eller kortare övning. Det är förstås också så att det kan ta lite längre tid de första gångerna du gör en övning, om du är ovan vid just den övningen.

Många av de frågor som tas upp i materialet finns det inget givet rätt eller fel svar på, utan det är något som alla behöver resonera kring för att komma fram till vad en själv tycker. Åsikter är heller inte statiska, utan ändras ofta över tid. Det är framförallt i samtal med andra som vi ändrar åsikt, så med det här materialet vill vi uppmuntra till samtal och resonemang med andra människor.

Materialet är producerat av RFSU Stockholms projekt Teckna Sex, som finansieras av Arvsfonden.

teckna sex

Varför filmer på teckenspråk?

En av de primära målgrupperna i projektet Teckna sex är döva och hörselskadade ungdomar. Okej?-filmerna är helt på teckenspråk, men i och med att de är textade kan de användas av de flesta. Textade filmer, såsom RFSU:s Vill du?-filmer, är självklart tillgängliga även för döva och hörselskadade. Men vikten av att få se sin egen verklighet speglad kan aldrig underskattas.

Teckenspråk är ett kulturellt marginaliserat språk i samhället idag, och att prata om "behov av teckenspråk" gör att det ofta missuppfattas som ett hjälpmedel. Det är det inte, det är ett språk, och därför pratar vi alltid om **rätten till teckenspråk**. Att utveckla en positiv självkänsla är svårt när samhället runt omkring en inte sätter värde på ens språk, ens identitet och den verklighet en lever i. Att få sin verklighet speglad är särskilt viktigt som ung och del av en minoritet. Konsekvenserna blir annars att en inte känner igen sig i samhället.

Det handlar om representation, identifikation och att bli bekräftad.

Översikt Okej?-filmerna

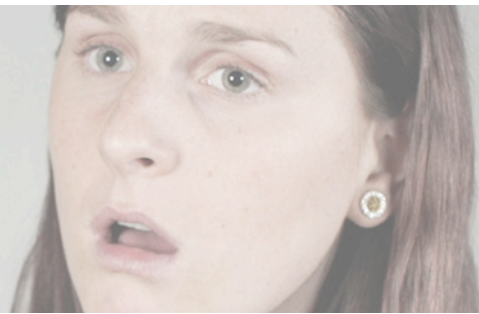
Följande avsnitt innehåller en kort summering av de fem Okej?-filmerna:

1. Sexsnack
2. Mer än kompis?
3. Lägg upp på Snap
4. Kan vi inte bara mysa?
5. Gråter du?

Filmerna kan med fördel användas tillsammans med RFSU:s Vill du?-filmer, som också har en tillhörande lärarhandledning. En spellista med den textade versionen av filmerna hittar du här: <https://vimeo.com/album/4110554>.

1

Sexsnack

Den här filmen fungerar bra som introduktion till sexualundervisningen, eller som samtalsstartare. I filmen ser vi flera unga personer som pratar om sina tankar kring sex, relationer och identitet.

2

Mer än kompis?

Det här är den film som passar bäst till en yngre målgrupp. Det är en film om att tycka om någon och trevande visa det, och hur det kan kännas om det inte besvaras. Filmen kan fungera som ingång till att prata om kärlek, och om hur en kan visa att en tycker om någon men också hur en kan besvara det vare sig det är ett positivt eller negativt svar. Ett annat tema i filmen att prata om är föräldrar och andra vuxnas eventuella förutfattade meningar om ungas relationer och sexualitet.

3

Lägg upp på Snap

I den här filmen möter vi Adam, Bastian och Carlos. Adam får en nakenbild skickad till sig, av någon annan än den som är på bilden. Filmen kretsar kring deras samtal efter att Adam fått bilden: Vad ska de göra med den? Får de göra något alls? Teman att ta upp i anslutning till filmen är bland annat grupphierarkier och grupptryck, nätet, maskulinitetsnormer, lagstiftning kring vad en får och inte får göra online, slutshaming, samt normer och sexuellt handlingsutrymme kopplat till kön och könsroller.

4 Kan vi inte bara mysa?

Två personer hånglar i en säng. Den ena vill just hångla men den andra verkar vilja göra något annat. Filmen tar upp frågor som kommunikation, samtycke, ömsesidighet (och allas ansvar att läsa av det), svårigheterna att veta vad en själv vill, samt avvägningen mellan vad en själv vill och oviljan att göra någon en tycker om besviken.

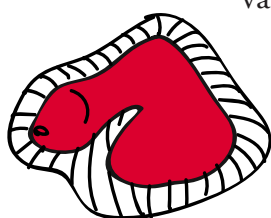
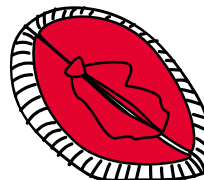
5 Gråter du?

Den här filmen fokuserar på de olika normer och förväntningar som finns på killar och tjejer när det gäller att visa känslor, och vilka känslor som vem kan visa. Vi ser fyra kompisar som tittar på en sorglig film tillsammans. När två personer börjar gråta blir det uppenbart att det bemöts på helt skilda sätt av de andra. Teman att diskutera i anslutning till filmen är bland annat normer relaterat till kön och könsroller.

Tips inför övningar

Namn på könsorganen

I det här materialet använder vi orden fitta och kuk. Vi tycker att det är bra ord att använda om könsorganen. Snippa och snopp är också bra ord, särskilt för yngre grupper. Många unga använder själva orden fitta och kuk. Reflektera gärna över vilka ord du ska använda, och välj de ord som du är bekväm med att säga.

Om du känner dig bekväm med andra ord än fitta, kuk, snippa eller snopp, använd dem. Tänk dock på att ordet slida inte omfattar hela fittan/snippet, utan bara en del av den! Det viktiga är att du inte problematiserar orden fitta och kuk. Det är ju egentligen bara ord på kroppsdelar. Ursprungligen betyder ordet fitta "våt ängsmark" och kuk "liten utväxt på trädstam". Problematiska däremot gärna varför man använder kroppsdelar som skällsord!

Bredda sexbegreppet

Om man vill ge verktyg för att alla personer själva ska kunna välja vad man vill göra, vad man inte vill göra, och vad man vill vänta med behöver man visa att det finns många olika sätt att ha sex på. Därför är det bra att prata om sexuella praktiker, eftersom det synliggör att det finns flera sätt att ha sex på. Sex är inte bara heterosexuellt vaginalsamlag, och därför kan det vara bra att benämna vilken sorts sex man menar, om det är relevant i sammanhanget.

Till film 1 - Sexsnack finns en övning som heter Sant eller falskt. I den första frågan använder vi begreppet "kuk-i-fitta-samlag", för att synliggöra att det bara är en sexuell praktik av många. Det är ett språkligt tips som gör att du är mer inkluderande, och inte värderar vilket sex som är mer rätt än något annat. Några exempel på andra sexuella praktiker är smeksex, munsex och solosex. Ibland kan det hända att någon invänder att det inte är "riktigt sex". Då är det viktigt att betona att vad som är sex är olika för alla. Om du som lärare undviker att dra likhetstecken mellan sex och kuk-i-fitta-samlag undviker du också att befästa bilden av heterosexuellt sex som norm, och dessutom av att det bara finns en typ av heterosexuellt sex.

Fokusera hellre på lösningar än problem

Ofta är det bästa sättet att lära sig genom att få veta hur en ska göra, istället för hur en inte ska göra.

Därför är det bättre att fokusera på lösningar istället för på problem. Det är viktigt att ge unga kunskap och möjlighet till reflektion för att de

själva ska kunna göra egna medvetna val. Det handlar bland annat om att utgå från ett lustperspektiv istället för ett problemperspektiv. Som exempel, att ge råd som "säg nej" lägger ansvaret på fel ställe. Prata istället om att det viktigaste med sex är att ta

ansvar för att lyssna in sitt eget och den andres ja, och om det inte finns något ja så betyder det nej. Det ger möjlighet att reflektera kring ja- och nej-signaler och att prata om ömsesidighet och samtycke.

För att jobba lösningsfokuserat - istället för att säga "undvik att få klamydia", berätta hur en kan göra för att ha säkrare sex. Genom att prata om kondomanvändning och säkrare sexpraktiker får unga konkreta svar på hur en undviker problem. Vet man det, blir det lättare att ta ansvar för sin egen hälsa.

Att ha sexualundervisning kan som lärare kännas ovant, men det är superviktigt och ofta mycket uppskattat bland eleverna. Ett tips är att förhålla sig till ämnet som ett kunskapsämne precis som till matematik och samhällskunskap. Visa på mångfald och förhåll dig till fakta. Ge kunskap och skapa rum för reflektion. På det sättet ger vi också svar på hur man undviker problem och stärker unga i sina egna beslut.

Inkluderande språkbruk

"Personer med fitta" och "personer med kuk" är bra ord att använda av den anledningen att "person med fitta" eller "fittbärare" inte är en synonym till kvinna. Det finns män med fitta, kvinnor med kuk, och personer med fitta eller kuk som inte identifierar sig som varken kvinna eller man. Undvik av samma skäl att prata om "det motsatta könet", eftersom det inte bara finns två kön, utan flera. Säg hellre "personer av annat/andra kön", om det är relevant.

Använd ord som "om", för att inte skapa en onödig press på att alla måste ha sex. Inte alla människor kommer att ha, och vill ha, sex någon gång. Säg därför hellre "om en vill ha sex" istället för "när en har sex".

